

9. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
10. Шемшученко Ю. С. Теоретичні проблеми гармонізації законодавства України з європейським правом / Ю. С. Шемшученко. *Вісник академії правових наук України*. 2004. № 3(38). С. 106–112.
11. Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 р. №1315-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 31. Ст. 1058.

ЛАПКА Оксана Ярославівна,
доцент кафедри теорії, історії та
філософії права НАВС, кандидат
юридичних наук, доцент

НАЗАРЕНКО Ольга Анатоліївна,
старший викладач кафедри теорії,
історії та філософії права ННІПП
НАВС, кандидат юридичних наук

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ І ВОЄННОГО СТАНУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

У сучасному геополітичному контексті європейська інтеграція України є не лише стратегічним вибором, а й імперативом національної стійкості та трансформації. Агресивні дії РФ та поєднання багаторівневих гібридних загроз – інформаційних, кібернетичних, економічних і військових – створили безпрецедентні виклики, що ускладнюють євроінтеграційний процес. Запровадження воєнного стану з 24 лютого 2022 року стало необхідним заходом для протидії цим загрозам та забезпечення національної безпеки, водночас воно сприяло активізації інтеграційних процесів, стимулюючи адаптацію державних інституцій і прискорення реформ.

Теоретичні основи інтеграції ґрунтуються на неофункціоналізмі Е. Хааса, згідно з яким політичні актори свідомо передають лояльність і повноваження новому наднаціональному центру влади, що виходить за межі національної компетенції [1, с. 2; 2, с. 21]. Інтеграційні процеси забезпечують мирне співіснування через розширення торгівлі, вільний рух людей, культурний обмін і консультації [3, с. 83], передбачаючи добровільне делегування суверенних повноважень спільним інституціям для реалізації спільних інтересів [4, с. 255; 5, с. 101-102]. У європейській парадигмі інтеграція охоплює системну адаптацію національного законодавства, інституцій і практик до стандартів ЄС (*acquis communautaire*) з метою набуття членства [6, с. 45]. Правовою основою є Угода про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікована 2014 року [7], яка закріплює політичну асоціацію та економічну інтеграцію, включно з утворенням зони вільної торгівлі.

Сучасний етап інтеграції відбувається в умовах гібридної війни, спрямованої не лише на підрив територіальної цілісності, а й на дестабілізацію політичних інститутів, руйнування інформаційного простору та дискредитацію євроінтеграційного курсу [8, с. 128]. У цьому контексті інтеграція набуває безпекового виміру, посилюючи стійкість держави до гібридних впливів.

Співпраця України з ЄС має багатошаровий характер. У сфері безпеки ключовими є документи ЄС: «Спільна структура протидії гібридним загрозам» (2016), «Підвищення стійкості та посилення можливостей для подолання гібридних загроз» (2018), Стратегія безпеки ЄС 2020 [9, с. 92]. Україна бере участь у Європейському центрі передового досвіду з протидії гібридним загрозам (Hybrid CoE), отримуючи аналітику, навчання та координацію стратегічних комунікацій [10]. З 2023 року Україна є спостерігачем у Європейській оборонній агенції, що відкриває шлях до спільної безпекової політики.

В енергетичній сфері значним досягненням є синхронізація української енергосистеми з Європейською мережею операторів систем передачі електроенергії (ENTSO-E) [11, с. 26], що забезпечує енергетичну незалежність і стабільність у воєнних умовах. Крім того, інтеграція України до водневого ринку ЄС та підписання 02.02.2023 Меморандуму про стратегічне партнерство у сфері біометану, водню та синтетичних газів [12] відкривають нові можливості економічної співпраці.

Особливу увагу приділено кібербезпеці як ключовому елементу протидії гібридним загрозам. Кібератаки поєднують технічну ефективність, масштабованість і здатність до синергії з іншими засобами впливу, що дозволяє досягати стратегічних цілей без відкритого конфлікту [13, с. 5]. Україна активізувала співпрацю в межах Цифрового партнерства Україна–ЄС, спрямованого на розвиток спільного цифрового ринку, підвищення кіберстійкості та запровадження електронного врядування. У березні 2025 року під час Київського міжнародного форуму з кіберстійкості було підписано Меморандум про взаєморозуміння щодо підтримки спільних дослідницьких, інноваційних та фінансованих ЄС проєктів у сфері транскордонної кібербезпеки (Prots, 2025) [14, с. 80]. Триває адаптація законодавства до цифрового ринку ЄС у сфері захисту даних, електронних комунікацій та ШІ.

Попри значний прогрес, інтеграційний процес України стикається з низкою проблем:

- *інституційно-правові проблеми* – включають нестабільність і недостатню координацію органів влади, що відповідають за імплементацію *acquis communautaire*. Недосконалість правових механізмів проявляється у фрагментарності законодавчих змін, що часто носять декларативний характер [15, с. 59]. Особливо актуальним залишається питання гарантій верховенства права та незалежності судової влади.

- *інформаційно-комунікаційні та безпекові проблеми* – пов'язані з інформаційними та когнітивними атаками, які підривають довіру до євроінтеграційного курсу та створюють соціальну поляризацію. Суттєвою є

загроза кібератак на критичну інфраструктуру та обмеженість людських ресурсів і фінансування.

➤ *проблеми в сфері прав людини* – обмеження свобод під час воєнного стану, низьке виконання рішень ЄСПЛ, порушення прав на окупованих територіях (депортації, катування), неврегульований статус ВПО та питання відновлення прав власності.

➤ *економічні проблеми* – структурна асиметрія української економіки щодо європейської моделі, знищення промислової інфраструктури, відсутність стабільних інвестиційних умов та ускладнена конкуренція на єдиному ринку ЄС.

➤ *енергетична залежність та вразливість інфраструктури* – потреба у значних інвестиціях для повної інтеграції до енергетичного ринку ЄС та підвищення стійкості мереж до атак.

Подолання цих проблем потребує скоординованих дій держави, громадянського суспільства та міжнародних партнерів. Інтеграція України до ЄС має розглядатися не лише як політична мета, а як комплексна стратегія національного відновлення, що передбачає підвищення інституційної стійкості, реформування системи публічного управління та формування нової моделі правової ідентичності.

Підсумовуючи вищевикладене, можна сказати, що європейська інтеграція України в умовах гібридних загроз і воєнного стану є одночасно політико-правовим процесом і механізмом національної безпеки. Успіх цього процесу залежить від ефективності реформ, координації з європейськими партнерами та збереження внутрішньої політичної єдності на шляху до спільного європейського майбутнього.

Список використаних джерел:

1. Diez T., Wiener A. *Introducing the Mosaic of Integration Theory...* Nashville, 2003. 27 p. URL: <http://aei.pitt.edu/2858/1/107.pdf>
2. Harrison R. *Europe in question: theories of regional international integration* / R. Harrison. London : George Allen & Unwin Ltd., 1974. 256 p.
3. Jacob P., Toscano J. *The integration of political Communities*. Philadelphia, 1964. 314 p.
4. Corbey D. *Dialectical functionalism...* International organization. 1995. Vol. 49, № 2. P. 253–284.
5. Трихдіб К. О. Інтеграція: сутність і особливості. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/11314/1/Trykhlid_100-105.pdf
6. Буроменський М. В. *Європейська інтеграція: правові аспекти*. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 320 с.
7. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Офіційний вісник України*. 2014. № 75.
8. Мартинюк Р. О. Гібридна війна як виклик національній безпеці України. *Вісник НАН України*, 2022. № 3. С. 125–135.
9. Хмель А. Боротьба із гібридними загрозами в ЄС (за нормативно-правовою базою Європейського Союзу). *Acta de Historia & Politica: Saeculum XXI*. May 2022. URL: <https://www.researchgate.net/publication/361966359>

10. Hybrid CoE. *Annual Report 2023*. Helsinki: European Centre of Excellence for Countering Hybrid Threats, 2024. 78 p. URL: <https://www.hybridcoe.fi/publications/annual-report-2023>
11. Гербут Н.А. Співробітництво ЄС та України в енергетичній сфері: напрямки взаємодії, перспективи, проблеми. Науковий журнал «Політикус». 2023. Випуск 5. С. 25-30. URL: http://politicus.od.ua/5_2023/4.pdf
12. European Commission. Memorandum of understanding between the European Union and Ukraine on a Strategic Partnership on Biomethane, Hydrogen and other Synthetic Gases. URL: https://energy.ec.europa.eu/publications/memorandum-understanding-between-european-union-and-ukraine-strategic-partnership-biomethane_en
13. Інформаційна довідка щодо діяльності Європейського Союзу у сфері протидії гібридним загрозам. URL: <https://research.rada.gov.ua/uploads/documents/33849.pdf>
14. Миршавка А. Партнерство Україна-ЄС в контексті протидії гібридним загрозам. URL: <https://ir.nmu.org.ua/server/api/core/bitstreams/6602daa0-8906-4300-b553-9de1f6a493e5/content>
15. Шевчук С. Європейські стандарти верховенства права та їх імплементація в Україні. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 212 с.

Лесь Ірина Олександрівна,
доцент кафедри конституційного
права навчально-наукового
інституту права і психології
Національної академії
внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук

ФОРМУВАННЯ НАТО ЯК ЯДЕРНОГО АЛЬЯНСУ ТА ЙОГО РОЛЬ У ПРОЦЕСІ ЯДЕРНОГО СТРИМУВАННЯ

Ядерне стримування є наріжним каменем політики оборони та стримування НАТО. Хоча Альянс не є офіційною стороною переговорів щодо контролю над озброєннями, він давно відданий контролю над озброєннями, роззброєнню та нерозповсюдженню. В рамках Альянсу консультації тривають у різних форматах (Північноатлантична рада, Група ядерного планування та Комітет оборонного планування). Головною метою цих консультацій є зосередження уваги на питаннях, пов'язаних із сучасною архітектурою контролю над озброєннями. Наразі НАТО успішно балансує між прагненнями ядерного стримування та роззброєння, хоча для організації з 30 членів це є досить складним завданням.

Протягом багатьох років НАТО переживало серйозну кризу з точки зору ядерної ідентичності. Деякі союзники прагнули посилити профіль контролю над озброєннями Альянсу, тоді як інші послідовно виступали проти змін у цьому напрямку. Варто також зазначити, що позиція НАТО часто змінювалася під